

آیین‌نامه آمادگی و مقابله با آثار زیان‌بار پدیده گرد و غبار (ریزگرد) در کشور

وزارت جهادکشاورزی - وزارت نیرو- وزارت نفت - وزارت راه و ترابری- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت امور خارجه - وزارت کشور
 وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
 معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور - سازمان حفاظت محیط‌زیست
 هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۲۱/۴/۱۳۸۸ بنا به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط‌زیست و به استناد اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «آیین‌نامه آمادگی و مقابله با آثار زیان‌بار پدیده گرد و غبار (ریزگرد) در کشور» را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - کلیات

ماده ۱-

به منظور ایجاد آمادگی ملی، مدیریت و مقابله با آثار زیان‌بار پدیده گرد و غبار در کشور و ایجاد زمینه همکاریهای منطقه‌ای، کارگروهی با مسئولیت معاون اول رییس جمهور و عضویت رؤسای سازمانهای حفاظت محیط‌زیست، مدیریت بحران کشور، هواشناسی کشور و جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و معاونین وزارتخانه‌های نیرو، نفت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (معاون سلامت)، کشور (معاون امور عمرانی)، امور خارجه (معاون امور بین‌الملل) و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور تشکیل می‌شود و در اولین جلسه، آیین‌نامه داخلی خود را تصویب می‌نماید.

ماده ۲-

تصمیم‌گیری درخصوص امور اجرایی موضوع‌های یادشده به کلیه اعضای کارگروه به عنوان نمایندگان ویژه رییس جمهور و اختیارات هیئت‌وزیران در قوانین و مقررات مربوط، به وزیران دستگاههای عضو کارگروه تفویض می‌شود. همچنین اختیار اصلاح این تصویب‌نامه به وزیران عضو کارگروه تفویض می‌شود.

ماده ۳-

تصمیمات و مصوبات اکثریت اعضا یا وزیران عضو کارگروه (حسب مورد) در حکم تصمیمات رییس جمهور و هیئت‌وزیران می‌باشد و با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی دولت قابل ابلاغ است.

فصل دوم - برنامه‌ها

الف - برنامه‌های کوتاه مدت

ماده ۴-

در راستای تعیین کم و کیف پدیده گرد و غبار در استانهای جنوب و غرب کشور و شناسایی کانونهای شکل‌گیری اولیه آنها و به منظور پیش‌بینی و اطلاع‌رسانی وقوع این پدیده، سازمانهای حفاظت محیط‌زیست و هواشناسی کشور مکلفند با همکاری سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور ظرف سه ماه طرح توسعه و تجهیز ایستگاههای پایش وضعیت جوی، سیستمهای پایش آگاهی و کنترل هوای منطقه را به صورت مشترک تهیه و برای تصویب به کارگروه ارائه نمایند.

ماده ۵-

وزارت جهاد کشاورزی موظف است با هماهنگی سازمان هواشناسی کشور و استانداریهای مربوط مطابق زمان‌بندی‌هایی که کارگروه تعیین می‌نماید، نسبت به مالچ‌پاشی و سایر اقدامات مناسب در مناطق با پتانسیل فرسایش بادی بالا براساس نتایج طرح شناسایی کانونهای بحرانی بیابانزا اقدام نماید.

تبصره - وزارت نفت مکلف است ضمن تامین و تحویل رایگان مالچ مورد نیاز اجرای این ماده، برنامه‌ریزی لازم برای تولید و نگهداری این ماده در پالایشگاه منطقه را به عمل آورد. اعتبار مورد نیاز از محل اعتبارات مصوب مربوط با پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور تامین خواهد شد.

ماده ۶-

استانداریهای مناطق تحت تأثیر به ویژه منطقه جنوب و غرب کشور موظفند در راستای اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی برای کسب آمادگی مواجهه با پدیده گرد و غبار، برنامه‌های آموزشی لازم را با همکاری ادارات هواشناسی، آموزش و پرورش، حفاظت محیط‌زیست، سازمان آب منطقه‌ای، دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهیه و با همکاری موثر صدا و سیما استان مربوط اجرا نمایند.

ماده ۷-

سازمان جنگلها، و مراتع و آبخیزداری کشور جهت احداث فضای سبز مشجر در کانونهای بحران، طرح لازم را تهیه و با همکاری سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج با توجه به مواد (۱) و (۲) قانون اصلاح اختیارات سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج از محل اعتبارات مصوب مربوط و نیز اعتباراتی که از محل ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت با پیشنهاد وزارت کشور تصویب می‌شود اجرا نماید.

ماده ۸-

کارگروه وزیران موضوع ماده (۲) با پیشنهاد وزارت کشور (سازمان مدیریت بحران کشور) اعتبار مورد نیاز برای مقابله با پدیده گرد و غبار را از محل اعتبارات ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استانهای جنوب و غرب کشور شامل استانهای بوشهر، خوزستان، هرمزگان، ایلام و کرمانشاه) قرار خواهد داد تا مراکز درمانی مربوط حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۸ در موارد زیر هزینه نموده و گزارش عملکرد خود را از طریق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هر سه ماه یکبار به کارگروه ارائه نمایند.

الف - توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش به‌وسایل مراقبتهای پزشکی لازم جهت پیشگیری و درمان افراد آسیب‌دیده در مناطق تحت تأثیر پدیده گرد و غبار.
ب - توسعه و تجهیز مراکز اورژانس در مناطق بحرانی گرد و غبار.

ماده ۹-

وزارت نیرو موظف است حقایق تالابهای جنوب و غرب کشور که توسط کارگروه مشترک سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت یادشده تعیین شده است را حفظ و همکاری لازم جهت حفاظت و احیای تالابهای یادشده را به‌عمل آورد و نتایج آن را به‌طور منظم به کارگروه ارائه نماید.

ب - برنامه‌های میان مدت

ماده ۱۰-

شهرداریهای شهرهای واقع در استانهای جنوب و غرب کشور، موظفند برای اجرای طرح کمربند فضای سبز شهرهای مربوط ضمن رعایت ضوابط طرح جامع، نظر سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور را از جهت اولویت مکانی و نوع کاشت رعایت نمایند.

تبصره - حق استفاده از اراضی ملی و دولتی و منابع طبیعی واقع در کمربند سبز مزبور (به استثنای مناطق (۴) گانه موضوع ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست و اراضی موضوع ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۵۹ - شورای انقلاب) با توجه به تبصره (۵) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به شهرداریهای مجری کمربند سبز موضوع این ماده براساس نقشه‌ای که به تایید کمیسیون مستندسازی و تعیین بهره‌بردار اموال غیرمنقول دستگاههای اجرایی می‌رسد واگذار می‌شود.

ماده ۱۱-

وزارت نیرو موظف است به منظور کاهش صدمات وارده بر تاسیسات تصفیه آب شرب شهری ناشی از پدیده گرد و غبار در منطقه، کمربند سبز با اشکوب‌بندی مناسب با اهداف بادشکن را پیرامون تاسیسات مربوط احداث نماید.

ماده ۱۲-

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور موظف است در راستای برنامه اقدام ملی مقابله با بیابان‌زایی و کاهش اثرات خشکسالی در کشور با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان هواشناسی کشور و سازمان بسیج سازندگی نیروی مقاومت بسیج ظرف پنج سال، سالانه نسبت به احداث حداقل (۶۰۰) کیلومترمربع نهالکاری به صورت اشکوب‌بندی شده و با استفاده از گونه‌های بومی سازگار به کم آبی را با اولویت مناطق آسیب‌پذیر از نظر زیست محیطی به شرح زیر در جنوب و غرب کشور به‌مورد اجرا گذارد:

- ۱- کمر بند فضای سبز کلیه فرودگاههای منطقه با رعایت حریم فرودگاهها.
- ۲- حریم ایمنی (۱۵۰) متری راه آهن و جاده های بین شهری.
- ۳- حوضه های آبخیز سده های مورد بهره برداری.
- ۴- کمر بند سبز در نوار مرزی جنوب غربی.
- ۵ - کانوهای بحرانی فرسایش بادی.

تبصره - استانداران موظفند پروژه های استانی موضوع این ماده را به عنوان پروژه های اولویت دار در کمیته برنامه ریزی استان جهت تصمیم گیری برای تامین اعتبار از محل اعتبارات طرح های استانی مطرح نمایند تامین اعتبار برای پروژه های ملی با رعایت قوانین مربوط و به ترتیب مقرر در ماده (۱۷) این آیین نامه در لوائح بودجه سالانه برای سیر مراحل تصویب منظور خواهد شد.

ماده ۱۳-

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است یک ردیف بودجه ای مستقل را در لوائح بودجه کل کشور به منظور مطالعات مرتبط با گرد و غبار در کشور و منطقه توسط پژوهشکده اقلیم شناسی با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست پیشنهاد نماید.

ج - برنامه های بلندمدت

ماده ۱۴-

وزارت جهاد کشاورزی مکلف است به منظور حفاظت از منابع خاک در معرض فرسایش بادی، طرح جامع مدیریت و احیاء مراتع استانهای جنوب و غرب کشور را ظرف یک سال تهیه و جهت اجرا و تامین بودجه لازم در برنامه پنجم توسعه به دولت ارائه نماید.

ماده ۱۵-

وزارت جهاد کشاورزی مکلف است طرح جامع مقابله با شنهای روان و فرسایش بادی در پهنه جنوب و غرب کشور را با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست و با اولویت روشهای بیولوژیکی تهیه و در طول برنامه پنجم توسعه اجرا نماید.

ماده ۱۶-

وزارت راه و ترابری مکلف است برنامه توسعه و تجهیز فرودگاههای جنوب و جنوب غرب کشور به تجهیزات و تاسیسات ناوبری و هواشناسی پیشرفته را جهت هدایت هر چه بهتر پروازهای مربوط در شرایط وقوع بحران گرد و غبار تهیه و اجرا نماید.

ماده ۱۷-

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور مکلف است براساس گزارشهای توجیه فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی دستگاههای اجرایی، اعتبارات لازم برای تحقق برنامه‌های موضوع این آیین‌نامه را در لایحه بودجه سنواتی دستگاههای ذیربط پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۸-

به منظور انجام بررسیهای ابعاد برون‌مرزی این پدیده، و ایجاد زمینه همکاری منطقه‌ای تیم کارشناسی به انتخاب کارگروه موضوع ماده (۱) تعیین تا با انجام اقدامات لازم توسط وزارت امور خارجه به کشورهای منطقه اعزام شوند و راهکارهای لازم را برای تصمیم‌گیری به کارگروه ارائه نمایند.

ماده ۱۹-

سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان مرجع ملی کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی در کشور مکلف است با همکاری سازمانهای حفاظت محیط‌زیست و هواشناسی کشور و وزارتخانه‌های نیرو و امور خارجه ظرف سه ماه، پیش‌نویس طرح همکاری چند جانبه کشورهای منطقه را با هدف پیشگیری و کنترل پدیده گرد و غبار منطقه تهیه و به تأیید کارگروه موضوع ماده (۱) برساند.

[امضاء]

رییس‌جمهور - محمود احمدی‌نژاد